שם: _____ כיתה: _____

לסרטון (דקה)

דַּי לְחַכִּימָא בִּרְמִיזָא

פתגם בארמית, מימי חז"ל

במשפט אחד: למי שמבין עניין מספיק רמז. לא צריך להגיד הכול במילים.

1 מתחו קו בין המילה לפירוש שלה

חֲכִימָא	● מספיק
רְמִיזָא	● חכם, מי שמבין מהר
דַּי	● רמז קטן

2 השלימו את הפתגם

די לחכימא _____

3 הרמז הקטן

במקום להסביר הכול, מה אפשר לרמוז?

המצב	מסבירים הכול	רמז
אחות קטנה בחדר	**"אתם מפריעים לי ללמוד!"**	
חבר צועק	**"תפסיק לצעוק, זה מעצבן!"**	
אוכל בכיתה	**"אי אפשר לאכול פה!"**	

ועכשיו אתם:

מסבירים הכול: _____

רמז: _____

4 אני מבין לבד

כתבו מקרה שבו הבנתם מרמז, בלי שהסבירו לכם הכול.

_____

_____

למורה

די לחכימא ברמיזא

לסרטון

מתאים ל: כיתות ד'–ח' **זמן:** כ-20 דקות

מטרת השיעור: להבין את הפתגם ולתרגל ניסוח של רמז, וגם להבחין מתי צריך להסביר.

מהלך מוצע

1. **צפייה בסרטון (דקה).** סורקים את קוד ה-QR או נכנסים לעמוד באתר.
2. **דיון (5 דקות)**
   - איך אתם מעבירים הודעה בלי מילים: במבט, בתנועה או בשתיקה?
   - מתי רמז לא מספיק, ודווקא כדאי להגיד ישר?
   - קרה שהבנתם רמז לא נכון? איך אפשר לוודא שהבנו נכון?
3. **רמז או הסבר (5 דקות).** בקבוצות: מתאמנים להעביר הודעה בלי מילים ("אני צריך עזרה", "בוא נלך", "שקט בבקשה"), והחברים מנחשים. אחר כך מדברים על מה הובן נכון ומה לא.
4. **דף העבודה (5–10 דקות).**

רקע

הפתגם מגיע מהארמית, שפה קרובה לעברית שדיברו בה בימי חז"ל, שזה חכמינו זיכרונם לברכה, לפני יותר מאלף שנה. הוא מצוטט במדרש על ספר משלי, וכך הוא מופיע שם:

> **לחכימא ברמיזא, לשטיא בכורמיזא** (מדרש משלי, פרק כב)

החצי השני אומר שמי שלא מבין צריך משהו הרבה יותר חזק מרמז. גם בספר משלי יש רעיון דומה: נזיפה אחת פועלת על אדם נבון יותר ממאה מכות על כסיל (משלי יז, י).

תשובות

- **1:** חֲכִימָא = חכם, מי שמבין מהר • רְמִיזָא = רמז קטן • דַּי = מספיק
- **2:** ברמיזא
- **4:** אין תשובה אחת נכונה.

- **3: דוגמאות לתשובות** (אין נוסח אחד נכון)
  - "אני לומד, זה בסדר שתהיו בשקט?"
  - מבט והנחת אצבע על השפתיים.
  - מצביעה על השלט.

פתגמים קרובים באתר

אין הנחתום מעיד על עיסתו • ברחל בתך הקטנה • כל הפוסל במומו פוסל